

Význam této cílené specializované pedagogické intervenční práce spočívá v podpoře získávání zdravých socializačních procesů prostřednictvím učení a posilování funkčních dovedností a jeho odolnosti vůči negativním jevům v individuálním i sociálním kontextu (rodina, blízké osoby, vrstevníci). Přímá odborná pedagogická práce s dítětem s poruchou chování je důležitým atributem nejlepšího zájmu dítěte v zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Počty kmenových psychologů nebo speciálních pedagogů – etopedů – ve školských zařízeních se meziročně příliš neliší. Mnoho zařízení řeší problematiku odborné péče stále externími pracovníky. Mírně vzrůstá počet pedagogů, kteří absolvovali sebezkušnostní výcvik zaměřený na sebereflexi a terapeutické postupy v práci s cílovou skupinou (zaznamenán alespoň jeden v 28,6 % zařízení).

7.4

Závěry

Materiální podmínky ve většině školských zařízení se průběžně zlepšují. Necelá deseti-na zařízení však má stále v této oblasti problémy. Personálně stále chybí vyšší zastoupení mužského vzoru, hlavně v dětských domovech. Většina pedagogů bez požadovaných kvalifikačních předpokladů, kteří začali studovat, studium končí. Stále však je více než deseti-na pedagogů nekvalifikovaných. V diagnostických ústavech, dětských domovech se školou a výchovných ústavech se zvyšuje zastoupení pracovníků s psychoterapeutickým výcvikem, v dětských domovech je situace nepoměrně horší. Řízení odpovídá ve většině zařízení jejich velikosti, potřebám a funkci. Některé nedostatky byly zjištěny v oblasti povinností ředitele školského zařízení a obsahu a realizaci vzdělávacího programu zařízení. Průběh vzdělávání významně ovlivňovala kvalifikovanost, odborná zdatnost a profesionalita, zájem a osobní nasazení pedagogů. Snahou mnoha zařízení je umožnit umístěným dětem podílet se na organizaci vnitřního chodu zařízení prostřednictvím některého typu spolusprávy. Zařízení se snaží přenášet určité odpovědnosti na děti, a tím se je snaží připravit na samostatný život (práce s přiměřeným rizikem).

Doporučení

Úroveň zařízení:

- Zajistit bezpečné prostředí dětí v noci, s ohledem na prostorové podmínky a individuální potřeby dětí, pedagogickým personálem (vyjasnění pozic asistent pedagoga x bezpečnostní pracovník).
- Zajistit dostatek příležitostí pro navazování kontaktů v přirozeném sociálním prostředí (nepřiměřená doba omezování rozsahu volných vycházek, absence zapojení dětí do zájmových aktivit mimo zařízení apod.).
- V rámci prevence rizikového chování podporovat psychoterapeutické postupy, využít pozici psychologa a etepeda a zkušeností absolventů psychoterapie.
- Zaměřit se na zvýšenou péči o dítě po návratu z útěku – psycholog, etoped.
- Zkvalitnit spolupráci výchovného úseku a školy v daných zařízeních, zefektivnit předávání informací, sjednotit přístup učitelů a vychovatelů, zkvalitnit propojenost jednotlivých pracovišť v konkrétním zařízení.

Úroveň zřizovatele (MŠMT) a systému:

- Specifikovat jednotlivé typy zařízení podle poskytovaných služeb a personálního zajištění odbornými pracovníky – ochranná výchova, výchovně léčebná péče, matky s dětmi, drogově závislí aj.